

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 113/2018-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť občianskeho združenia [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Bickom, Dukelská 972/7 – 3, Považská Bystrica, vo veci namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 12 C 59/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo občianskeho združenia [REDACTED] garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 59/2009 porušené boli.

2. Občianskemu združeniu [REDACTED] p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť mu do 2 mesiacov od doručenia tohto nálezu.

3. Občianskemu združeniu [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 325,42 €, ktorú je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť na účet JUDr. Martina Bicka do 2 mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. marca 2018 doručená sťažnosť občianskeho združenia [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) na priet'ahy v označenom konaní pred Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) o zaplatenie sumy 6 119,97 € s prísl., ktoré začalo 15. októbra 2008 a do podania sťažnosti nebolo právoplatne skončené.

2. Sťažovateľ žiadal vysloviť porušenie v záhlaví označených základných práv, priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 12 000 € a trovy konania vo výške 325,42 €.

3. Ústavný súd vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k ústavnej sťažnosti. Okresný súd vo svojom vyjadrení z 21. augusta 2018 uviedol – po podrobnom chronologickom prehľade úkonov procesných strán – že v označenej veci došlo aj k obdobiam nečinnosti súdu, ktoré boli spôsobené viacerými personálnymi zmenami v osobe zákonného sudcu, teda objektívne, že priet'ahy boli spôsobené aj nekoncentrovanou činnosťou či pasivitou účastníkov konania pri presadzovaní či bránení svojho práva, alebo aj ich neprítomnosťou na už nariadenom pojednávaní. Okresný súd konštatoval, že práve s ohľadom na správanie najmä sťažovateľa ako žalobcu v spore nedošlo k takým priet'ahom, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné; preto navrhol jeho sťažnosti nevyhovieť, ale ak by ústavný súd dospel k opačnému záveru, žiadané zadosťučinenie je podľa jeho názoru neprimerané, najmä keď 18. októbra 2017 meritórne rozhodol. Žalovaný 21. decembra 2017 proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie, ktoré 27. februára 2018 bolo doručované sťažovateľovi na vyjadrenie, ktoré urobil 5. marca 2018. Po jeho zaslaní žalovanému na repliku bol 18. apríla 2018 spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o podanom odvolaní.

4. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach pravidelne judikuje, že požiadavka rýchlosti súdneho konania je ústavným princípom, pretože vo všeobecnosti platí, že oneskorená spravodlivosť je spravivosťou odmietnutou (porov. I. ÚS 543/2017 alebo rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Medvedevskij v. Ukrajina z 20. 5. 2010, § 75). Preto je pozitívnym záväzkom štátu organizovať svoje súdnictvo tak, aby tieto princípy vyslovené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere (hoci aj objektívne, o ktorých hovorí vo vyjadrení predsedníčka okresného súdu) nešli na ťarchu účastníka konania, ale príslušného súdu.

5. Aj keď ústavný súd pri formulovaní zásad pre určenie, či konanie prebieha v (ne)primeranej dobe, vychádza zo zložitosti veci, vlastného správania sťažovateľa, či z konania a postupu všeobecného súdu v tejto konkrétnej veci, vzhľadom na extrémnu dĺžku konania (takmer 10 rokov) tieto kritériá nepovažoval vôbec za významné podrobnejšie skúmať, pretože ani právne či skutkovo náročnejší spor, a tým nie je spor o zaplatenie sumy 6 119,97 €, nesmie trvať v právnom štáte takúto dlhú dobu, lebo dôveryhodnosť justície tak trpí zásadným spôsobom.

6. Možno tak uzavrieť, že došlo k neprimeraným priet'ahom v označenom konaní pred okresným súdom a bolo skutočne zasiahnuté do ústavne zaručeného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, takže podmienky zásahu ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, tak ako boli uvedené, sú tu splnené.

7. Priet'ahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu voči základným ústavne zaručeným právam (slobodám). Pritom taký zásah sám nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci súdu a ako taký sa vymyká obvyklému, prieskumnému či inému konaniu. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším priet'ahom (ústavným príkazom), ale už raz vzniknutý priet'ah odstrániť nemožno;

možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primeranú finančnú náhradu podľa čl. 127 ods. 3 ústavy. Finančná kompenzácia je tak komplementárnym prostriedkom, ktorý pripadá do úvahy až vtedy, ak nie je iný efektívnejší prostriedok nápravy možný; a ten vzhľadom na to, že okresný súd už rozhodol, už možný nie je, preto prichádza v tomto prípade relatívna náhrada.

8. Sťažovateľ si uplatnil z titulu finančného zadosťučinenia sumu 12 000 €, ktorá však absolútne nie je proporcionálna k sume, ktorá bola predmetom sporu (6 119,97 €). Preto s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, najmä na osobu sťažovateľa (právnická osoba – v jej hre bola len právna istota) a charakter sporu, ústavný súd považoval za proporcionálne priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, ktorú mu vyplatiť okresný súd v lehote do 2 mesiacov od doručenia tohto nálezu.

9. Ústavný súd priznal sťažovateľovi aj náhradu trov konania v požadovanej sume 325,42 € – ide o odmenu za dva úkony právnej pomoci – ktorú zaplatí okresný súd jeho právnomu zástupcovi tiež v lehote 2 mesiacov od doručenia tohto nálezu (§ 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018